

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертация за придобиване на ОНС доктор, в ПН 2.2 История и археология, в ДП АРХЕОЛОГИЯ, вкл. НУМИЗМАТИКА и ЕПИГРАФИКА (Нумизматика) към катедра История при Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“, на редовния докторант Мирослав Митков Маджаров, на тема „**Монетна циркулация по горното течение на река Марица и южните склонове на Същинска Средна гора (VI – IV в. пр. Хр.)**“ Благоевград, 2023, с научен ръководител проф. дин Иля Прокопов.

Изготвил: доц. д-р **Юлия Цветкова**, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Исторически факултет, катедра Стара история, тракология и средновековна история въз основа на Заповед на Ректора на ЮЗУ проф. д-р Борислав Юруков за НЖ No 743 от 18.04.2023 г.

Кандидат: **Мирослав Митков Маджаров** – редовен докторант към катедра История при Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Според приложената автобиография Мирослав Маджаров завършва през 2017 г. Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, където получава магистърска степен по специалността „Балканист филолог, балканист историк и учител по новогръцки език“. През 2019 г. той придобива втора магистратура вследствие на обучението си в ЮЗУ „Неофит Рилски“ с квалификация „Експерт-оценител на културни ценности“. От 2015 г., паралелно със следването си, колегата работи в Археологически музей-гр. Хисаря, първоначално като екскурзовод, а от 2018 г. – като уредник (нумизмат), където основните му задачи са съсредоточени върху събирателската, научно-изследователска, експозиционна и популяризаторска дейност в музея (вкл. участие в провежданите теренни

археологически проучвания, обработка и дигитална обработка на документацията). Едновременно с това, той участва активно в провеждани международни научни конференции и семинари, а също така изготвя експертизи по досъдебни производства с нумизматичен материал. Активната му ангажираност илюстрира колегата като утвърден учен в областта на музейното дело, историческите и нумизматични изследвания.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Представеният дисертационен труд на Мирослав Маджаров е разработван към Катедра История към Правно-историческия факултет на ЮЗУ и е предаден в срок. Текстът е оригинална авторска разработка. Изготвения отчет за извършена проверка за автентичност с програмата iThenticate за установяване на сходство и плагиатство показва индекс на сходство от 19%, което е в рамките на допустимото.

Работата има отлично организирана структура, показваща усвоен систематичен подход и осмисленост на темата на това ниво. Материалът е разпределен в закономерните раздели: предговор, увод, три същински глави от разработката и заключение. Внутрителната библиография обхваща 152 заглавия. В справочния апарат е обособен списък с използваните антични автори. Интегрирани в текста са различни илюстративни елементи – карти, схеми, таблици, изображения на монети, които онагледяват дискутираните проблеми много добре и на място. Общият обем на труда е 258 стр. Авторефератът следва структурата на дисертационния труд и отразява коректно в синтезиран вид съдържанието му. Посочени са научните приноси и публикации на автора.

В раздела „Предговор“ са маркирани основните насоки на труда, с кратко резюме на отделните същински глави, включващо благодарностите на автора към колегите – научни и музейни работници, без чието съдействие една нумизматична разработка не би била пълноценна.

В раздела „Увод“ са представени в систематичен вид очакваните мотиви за избора на тема, дефинирани от актуалността на проблематиката, а именно: акумулирането на нови археологически и нумизматични данни вследствие на интензивните археологически проучвания в изследвания район. Очертани са целите и са набелязани задачите на изследването – събиране, анализиране и синтезиране на нумизматичния материал, с оглед интерпретирането и очертаването на картината на монетната циркулация през този ранен период на историческото развитие на древна Тракия. Уместно е аргументиран географския и хронологически обхват, дефиниран от донякъде естествените природни граници и хронологически цезури в историческото развитие на Тракия. Колегата държи сметка за методологията на едно такова изследване, като специално място е отделил на описанието на методите на работа, свързани със спецификите на нумизматиката.

Глава I (с. 12 – 100) включва седем подточки, посветени на общото представяне на изследвания регион: физикогеографската му характеристика, представяне на дефинираните в съвременната литература като селища идентифицирани на терен обекти, общ екскурс на историческото развитие на Одриското царство до времето на македонското завоевание, историографски прегледи, характеристика на политическите взаимодействия. Представеният тук материал би могъл да се оптимизира. Така например, мястото на историографския преглед би следвало да предшества резултатите. Също така неуместно стои възприетото тук разделение в отделни точки на „I.4. Общ историографски преглед“, „I.5. Общ преглед на археологическите проучвания“ и „I.6. Преглед на нумизматичните изследвания“. Тези точки биха могли да се обединят в една, в съответните тематични абзаци, като се постави акцентът по-скоро върху нумизматичните проучвания, или новите изследвания от последните 20 години, отколкото върху добре известните общоисторически изследвания от XVIII в. до към времето на 1970те години, и се подчертае ясно смисловата връзка на този преглед с изследваната проблематика. Критичен прочит би

следвало да има и в подточката I.2 „Кратък преглед на селищната структура...“, в който се изреждат 29 обекта, дефинирани от проучвателите като селища. На някои от тях не са извършвани археологически разкопки, за да очертаят функционалните характеристики на обекта, така че тези класификации следва да се приемат предпазливо, след съпоставка с новите проучвания. За пълнотата на картината на обитаването в региона значително би допринесло използването на информацията в АИС АКБ, която към момента представлява най-пълната база данни на археологическите паметници в България, достъпна онлайн с осигурен достъп за регистрирани потребители за научни изследователски цели.

Подточката I.3. „Общ преглед на историческите събития в Тракия...“ не бих могла да коментирам пространно тук. Тя има нужда от сериозна ревизия и актуализация по отношение на използваната литература след 1980те години, с критична преценка включително и на новите хипотези, ревизия на остарели и неприемливи схващания. Бих обърнала внимание на автора към някои по-съществени за общото разбиране на историческото развитие на Тракия и Одрискоко царство в частност, като напр.: известието за дълголетника Терес, живял 92 години, следва да се свърже с Терес II, а не с Терес I; Спарадок не е брат на Ситалк, нито син на Терес I, а за датировката на неговото монетосечене се предлагат и други дати; „парадинасти“ не съществува като административен термин в античните текстове, а предложеното тълкуване на думата, употребена у Тукидид и добила популярност, следва да се преосмисли; Медок и Амадок I са двама различни владетели, ширещото се в по-старата литература равнопоставяне на имената като дублетни бе аргументирано показано от М. Тачева, че следва да се изостави именно въз основа на анализа на монетния масив. Съответно, Амадок I следва да се постави в началото на IV в. пр. Хр., не (359-351 г. пр. Хр.) както се твърди на с. 18.; Демостен (23.110) не твърди, че доходът от 30 таланта е изплащан на Керсеблепт (така на с. 94), по-скоро Атина е тази, за която Демостен знае какви са доходите от селищата ѝ в района; и т.н.

Глава II (с. 100 – 180), както и самият колега Маджаров определя, е „най-съществената и с определен приносен характер“ част на дисертационния труд. Тук проличават добрите възможности на автора да работи с нумизматичен материал, обобщавайки и систематизирайки информацията за монетни находки от региона според възприетите добри практики и стандарти в нумизматиката. Спазвайки географския принцип и методически подход, тук са разграничени два основни типа монетни находки в рамките на VI-IV в. пр. Хр.– колективни и единични. Те са детайлно описани и коментирани от колегата в каталожна форма. Тъй като работи с библиографски данни, не винаги е възможно прилагането на илюстративен материал на монетите, още повече, че някои от колективните находки за разпръснати при откриване. От особен принос е представените монетни колекции от фондовете на музеите в района, с които колегата очевидно е работил лично – Пловдив, Асеновград, Пазарджик, Септември, Панагюрище, Стрелча, Хисаря и Карлово.

Полезна е обобщаваща синоптична таблица на с. 178, където са представени в числовите изражения на откриваните най-популярни монети в региона – Тасос, Тракийски Херсонес, Тракийски владетели, Македонските владетели и полисите в Мала Азия.

Наблюденията му позволяват да обобщи, че „три основни групи: тракийски монети, монети от Мала Азия, област Мизия и монети на македонските владетели. Структурата и номиналите на монетната маса показват, че сред находките има монети, предназначени както за едри плащания, така и за осъществяване на ежедневни и по-древни търговски сделки.“ (с. 180).

Глава III (с. 180 – 230), озаглавена „Търговски центрове и монетна циркулация.“ представлява опит да се систематизира наличната информация за проучвани селищни обекти, като се очертаят различни йерархични елементи в селищната структура. Проблемно тук като цяло е въведеното противопоставяне на емпорион и тържище като два различни такива елемента. Изследванията на Копенхагенския полисен център, и

публикуваните конферентни акти биха спомогнали много за изясняването на понятието „емпорион“, ролята му в гръцкия полисен свят като „зависимо селище“ и респективно – съпоставката със ситуацията в Тракия, до колкото това явление следва да е привнесено тук като пространствена организация, урбанизационни елемент, социални и политически функции. Трябва да се отбележи, че в монументалния инвентар на гръцкия полис (под редакцията на М.Х.Хансен) изследователите отбелязват единствено Пистирос като емпорион във вътрешността, отдалечен значително от морето. Тук не трябва да се пропуска широката полемика около идентификацията на селището Пистирос от открития надпис при Бона мансио с обекта при Аджийска воденица, която дискусия не е решена еднозначно до момента. Също така приемането на една единствена водеща функция на даден селищен обект ни ограничава значително от възприемането и правилното разбиране на общата картина. Хубавото в случая в текста на Маджаров е съвестното и систематично представяне разкритите теренни ситуации в „Пистирос“, Кръстевич и документираните елементи от производствена (металургична) дейност, което предполага едни доста по-широки концепции за установеното тук и в другите дискутирани селищни обекти (при Дуванлии и Цар Асен), освен като тържища. Това правилно е оценено от автора, който заключава на с. 228, че „не може да се постави рязка граница между градските центрове, емпориите и тържищата..“

Естествено продължение на темата в тази глава е предложената реконструкция на пътната мрежа в региона и за чието по-добро трасиране правилно е оценено от автора значението на нумизматичните находки.

Особено интересна е частта, посветена на структурата на монетната маса (III.3), където М. Маджаров прави разбор на основните монетни издания, циркулиращи в региона. Той обособява три групи – на тракийските монети (в което са включени племенното и владетелското монетосечене, но също така и гръцките полиси по тракийското крайбрежие), на малоазийски монети и такива на македонските владетели. По този начин неговото изследване се

опитва да преодолее набелязаната липса в нашата нумизматична литература на „...цялостен труд за монетната циркулация в тази част от Тракия за маркираните хронологически граници...“ (с. 8).

В раздела „Заключение“ Мирослав Маджаров обобщава основните наблюдения, които му позволяват да предложи обособяването на „две основни търговски зони: едната е по поречието на р. Хеброс с посока СЗ-ЮИ, а другата е в посока С-Ю от Същинска Средна гора към долината на Хеброс.“ (с. 231).

Колегата с работи усърдно с разнообразния изворов материал и историографски изследвания – исторически и историкогеографски сведения, археологически проучвания, епиграфски паметници, но основните му умения се очертават при работата с нумизматичния материал, където демонстрира своите познания и добре овладян терминологичен и понятиен апарат, критично отношение към информацията и много внимателно отношение при изследването на съкровищните находки.

III. Критични бележки и препоръки

Освен набелязаните по-горе моменти от интерпретации на съпътстващите исторически процеси, бих добавила някои общи наблюдения:

- Доста фриволно се работи с такива понятия като държава („Тракийската държава/държавно обединение, Одриската държава – *passim*, държавата на елините, с. 30), империя (срв. Македонската империя (с. 37) или царство (Одриското царство, *passim*; 25 царства, отсичали монети в Тракия, с. 75), които неправилно са използвани като синонимни и взаимнозаменими. Принципно няма как да се говори за „държава на елините“ или македонска империя в разглеждания период, колкото до ситуацията в Тракия – това е една дискусия, която ние дължим на новото време с една ревизия и преоценката изворовия материал от позициите на съвременното ни познание.

- В библиографския списък липсват цитирани в текста заглавия, явно познати и ползвани от колегата (напр. Пешехонов – бел. 374-376, бел. 587 Peshenkhnov 2016? Тачева 2015??. Русева (1989), Taneva 2018)
- Не е намерило място в библиографията епохалното изследване на Thompson, M., Mørkholm, O., M Kraay, C., IGCH. New York, 1973., което колегата цитира в бел. 1, и използва многократно
- Липсва публикацията на фрагмента от съкровището он Памидово у Русева, Б. 2020. Фрагмент от Памидово (IGCH735), съхраняван в НАИМ-БАН. В: Божкова, Б. / Генчева, Е. In memoriam Ivani Venedikov По случай 100-годишнината от рождението му. 121–133.

Някои чисто технически грешки са останали незабелязани (така обръщение/ в.м. обръщение, което също фигурира в текста; Сомотраци в.м. Сомотраци; един останал с погрешното изписване с Т накрая „Тукидит“ (с. 36) (срв. с 58, бел. 508, където е изписано правилно в текста, но погрешно при цитирането; използването на общоприетите съкращения на латиница при цитирането на античен автор, в случая Thus., би избегнало такива грешки).

На с. 95 твърдението „В съчиненията на древногръцкия историк Тукидид (455-397 г. пр. Хр.) намираме информация за огромната сума от 300 таланта, които са постъпвали в хазната на Керсеблепт само от големите емпории.“ не е вярно, най-малкото заради хронологическата разлика от ок. 40 години между двамата.

На картата на с. 200 е отбелязана Аполония Понтика като част от търговската мрежа на „Пистирос“/Адийска воденица. Изследователите на надписа са единни, че не може да става въпрос за това селище, но по-скоро се визира едноименно такова в района на Халкидика или Тасоската перая.

Благодаря за правилното изписване на с „Черноземен“, както е сегашното име на селото до Дуванлии с изключителните находки от проучванията на колегата К. Кисъв.

IV. Заключение

Набелязаните по-горе и в хода проблемни моменти са въпрос на индивидуален подход и научна интерпретация – нещо, което само в хода на една последователна и плодотворна дискусия може да бъде допълнително анализирано и ревизирано. Казаното по-горе ми позволява да дам своята **положителна оценка** за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в Професионално направление 2.2 История и археология, по научната специалност Археология, вкл. нумизматика и епиграфика, на Мирослав Митков Маджаров за неговата дисертация „Монетна циркулация по горното течение на река Марица и южните склонове на Същинска Средна гора (VI – IV в. пр. Хр.)“ Благоевград, 2023.

Дата: 13.06.2023 г.

Изготвил становището:

(Подпис)

South-West University "Neofit Rilski"

REVIEW

on: dissertation for obtaining the **educational and scientific degree PhD**, in professional field 2.2 History and Archaeology, in doctoral program Archaeology, incl. Numismatics and Epigraphy of the Department of History at the Faculty of Law and History (FLH) of South-West University (SWU), of the full-time doctoral student Miroslav Mitkov Madzharov, on "Coin circulation along the upper Maritsa River and the southern slopes of the Sredna Gora (6th -4th centuries BC)", Blagoevgrad, 2023, with research supervisor Prof. Dr. DSc Ilya Prokopov.

Author of the opinion: Assoc. Prof. Julia Tzvetkova, Sofia University St. Kliment Ohridski, Faculty of History, Department of Ancient History, Thracian Studies and Medieval History, on the basis of Order of the Rector of SWU Prof. Dr. Borislav Yurukov for Scientific Jury (ScJ) № 743/18.04.2023.

Candidate: Miroslav Mitkov Madzharov – full-time doctoral student from the Department of History at FLH of SWU.

I. Summary of the scientific production and the activity of the candidate

According to the attached CV, Miroslav Madzharov graduated in 2017 from the University of Plovdiv "Paisiy Hilendarski", where he received a Master's degree in the specialty "Balkan philologist, Balkan historian and teacher of New Greek language". In 2019 he obtained a second Master's degree following his studies at the Southwestern University of "Neofit Rilski" with the qualification "*Expert appraiser of cultural objects*". Since 2015, in parallel with his studies, the colleague has been working at the Archaeological Museum in Hisarya. His main tasks are focused on collecting, exhibition and promotion activities in the museum *as well as* scientific research (including participation in field

archaeological research, and digital processing of documentation). At the same time, he actively participates in international scientific conferences and seminars, prepares expert reports on pre-trials with numismatic material. His active involvement illustrates the colleague as an established scholar in the field of museum, historical and numismatic research.

II. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the scientific presented production for participation in the competition

The submitted dissertation of Miroslav Madzharov was developed at the Department of History at the Faculty of Law and History of the South-West University and was submitted on time. The text is an original work. The report on the authenticity check carried out with the iThenticate program to detect similarity and plagiarism shows a similarity index of 19%, which is within the acceptable limits.

The work has an excellently organized structure, showing a mastered systematic approach and comprehension of the topic at this level. The material is divided into regular sections: preface, introduction, three main chapters and conclusions. The impressive bibliography comprises 152 titles. In the reference apparatus, a list of the ancient authors used is distinguished. Integrated into the text are various illustrative elements - maps, charts, tables, images of coins - which illustrate the issues discussed very well and to the point. The total length of the work is 258 pages. The abstract follows the structure of the dissertation and correctly reflects its content in a synthesized form. The author's scientific contributions and publications are indicated there.

In the section "Preface" are marked the main directions of the work, with a brief summary of the individual chapters, including the author's thanks to colleagues

- scientific and museum workers, without whose assistance a numismatic work would not be complete.

In the section "Introduction" are presented in a systematic form the expected motives for the choice of the topic, defined by the topicality of the issue, namely: the accumulation of new archaeological and numismatic data due to the intensive archaeological research in the study area. The objectives and tasks of the research are outlined: to collect, analyse and synthesize the numismatic material in order to interpret and outline the picture of the coin circulation during this early period of the historical development of ancient Thrace. The geographical and chronological scope, defined to some extent by natural boundaries and chronological caesuras in the historical development of Thrace, is argued. The colleague considers the methodology of such a study, paying special attention to the description of working methods related to the specifics of numismatics.

Chapter I (pp. 12 - 100) includes seven sub-paragraphs devoted to the general presentation of the region under study: its geographical characteristics, presentation of the sites identified in the field as settlements defined in the contemporary literature, general excursus of the historical development of the Odrysian kingdom up to the time of the Macedonian conquest, historiographical overviews, characterization of political interactions. The material presented here could be optimized. For example, the place of the historiographical review should precede the results. Also inappropriate is the division adopted here into separate sections on "I.4. General historiographical overview", "I.5. Overview of archaeological research" and "I.6. Overview of numismatic research". These points could have been combined into one, in the respective thematic paragraphs, focusing on numismatic studies, or the new studies from the last 20

years, rather than on the well-known general historical studies from the seventeenth century up to the time of the 1970s, and emphasizing thus clearly the meaningful relationship of this overview to the issues under study. There should also be a critical reading of sub-point I.2 "A brief overview of settlement structure...", which lists 29 sites defined by the researchers as settlements. No archaeological excavations have been carried out at some of these sites to clarify their functional characteristics, so these classifications should be accepted with caution after comparison with new research. The completeness of the picture of habitation in the region would be greatly enhanced using the information in the AIS AKB, which is currently the most comprehensive database of archaeological monuments in Bulgaria, available online with access for registered users for research purposes.

Sub-paragraph I.3. "Overview of historical events in Thrace..." I could not comment at length here. It needs a serious revision and updating in terms of the literature used after the 1980s, with a critical assessment including new hypotheses, revision of outdated and unacceptable conceptions. I would draw the author's attention to some of the more essential moments for a general understanding of the historical development of Thrace and the Odrysian kingdom in particular, e.g. : the notice about Teres the long-liver, who have reached 92 years, should be associated with Teres II, not Teres I; Sparadokos was not the brother of Sitalkas, nor the son of Teres I, and other dates have been suggested for his coinage; "paradynasts" does not exist as an administrative term in ancient texts, and the proposed interpretation of the word, used in Thucydides and gaining popularity, should be reconsidered; Medokos and Amadokos I are two different rulers, the widespread equating of the names as duplicates in older literature has been argued by M. Tacheva on the basis of the analysis of the coinage and should be abandoned. Accordingly, Amadokos I

should be placed at the beginning of the 4th century BC, not (359-351 BC) as appearing on p. 18.; Demosthenes (23. 110) does not claim that the income of 30 talents was paid to Kersebleptes (so on p. 94), rather it is Athens of which Demosthenes knows about the income from the settlements in the area, etc.

Chapter II (pp. 100-180), as Madzharov himself defines, is "the most substantial and contributory" part of the dissertation. Here the author's good abilities to work with numismatic material are evident, summarizing and systematizing the information on coin finds from the region according to accepted best practices and standards in numismatics. Respecting the geographical principle and methodological approach, two main types of coin finds are distinguished here within the 6th-4th centuries BC - collective and single finds. These are described in detail and commented on by the colleague in a catalogue. Since he is working with bibliographic data, it is not always possible to apply illustrative material to the coins, especially when some of the collective finds were reported to be scattered on discovery. Of particular merit is the coin collections presented from the holdings of museums in the region with which the colleague has obviously worked personally - Plovdiv, Asenovgrad, Pazardzhik, Septemvri, Panagyurishte, Strelcha, Hisarya and Karlovo.

Very useful is the synoptic table of pp. 178, where the coins found in the region - Thasos, Thracian Chersonese, Thracian rulers, Macedonian rulers, and the polis of Asia Minor - are presented in numerical terms.

His observations allow him to summarize that "three main groups: the Thracian coins, the coins of Asia Minor, the region of Mysia and the coins of the Macedonian rulers. The structure and the denominations of the coinage show that among the finds there are coins intended for large payments as well as for carrying out daily and smaller commercial transactions" (p. 180).

Chapter III (pp. 180-230), entitled "Trade Centres and Coin Circulation...", is an attempt to systematize the available information on the studied settlement sites by outlining different hierarchical elements in the settlement structure. Problematic here is the generally introduced opposition of emporion and marketplace as two different elements of the settlement system. The research of the Copenhagen polis centre, and its published conference acts would help a lot in clarifying the concept of emporion, its role in the Greek polis world as a 'dependent settlement' and, respectively, the comparison with the situation in Thrace, insofar as this phenomenon should be introduced here in terms of spatial organisation, urbanisation element, social and political functions. It should be noted that in the monumental Inventory of the Greek Polis (edited by M. H. Hansen) researchers note only Pistiros as an inland emporion, considerably distant from the sea. Not to be overlooked here is the wide debates about the identification of the settlement of Pistiros mentioned in the inscription discovered at Bona mansio with the site at Adzhiyska Vodenitsa - a discussion that has not been resolved unequivocally up to now. Also, the acceptance of a single leading function of a settlement site limits us considerably from perceiving and properly understanding the overall picture. The good thing about Madzharov's text is the conscientious and systematic presentation of the field situations uncovered at Pistiros, Krastevich, and the documented elements of productive (metallurgical) activity, suggesting some much broader conceptions of what was found here and at the other village sites discussed (at Duvanlii and Tsar Assen), besides as marketplaces. This is correctly assessed by the author, who concludes on p. 228 that "no sharp line can be drawn between urban centres, emporia, and marketplaces."

A natural continuation of the theme of this chapter is the proposed reconstruction of the road network in the region, for the better tracing of which the importance of numismatic finds is correctly appreciated by the author.

Particularly interesting is the section devoted to the structure of the coinage (III.3), where M. Madzharov analyses the main coin issues circulating in the region. He distinguishes three groups - the Thracian coinage (which includes the tribal and ruler coinage, but also the Greek polities on the Thracian coast), the coins of Asia Minor and those of the Macedonian rulers. In this way his study is attempting to overcome the marked absence in our numismatic literature of "...a comprehensive work on the coin circulation in this part of Thrace for the marked chronological limits..." (p. 8).

In the section "Conclusion" Miroslav Madzharov summarizes the main observations that allow him to propose the separation of "two main trade zones: one is along the river. The other one is in the direction N-S from the Sredna Gora towards the Hebros valley" (p. 231).

The colleague works intensive with the variety of sources and historiographical research - historical and historico-geographical information, archaeological research, epigraphic monuments, but his main skills emerged in working with numismatic material, where he demonstrated his knowledge and well-mastered terminological and conceptual apparatus, critical attitude to information and going in details when studying h finds.

III. Critical remarks and recommendations

In addition to the points identified above from interpretations of concomitant historical processes, I would add some general observations:

- It is rather frivolous to work with such concepts as state ("Thracian state/state union, Odrysian state - passim, the state of the Hellenes, p. 30), empire (cf. Macedonian empire, p. .37) or kingdom (the Odrysian kingdom, passim; "25 kingdoms minted in Thrace", p. 75), which are incorrectly used synonymously and interchangeably. First of all, one cannot speak of a "state of the Hellenes" or a Macedonian empire in the period under consideration, and what about the situation in Thrace – it is a discussion that we owe to modern times with a revision and re-evaluation of the sources from the standpoint of our contemporary knowledge.
- The bibliographical list lacks titles cited in the text, obviously known and used by the colleague (e.g. Пешехонов - note. 374-376, note 587 Peshenkhnov 2016? Тачева 2015??, Русева (1989), Taneva 2018).
- Not presented in the bibliography is the seminal work of Thompson, M., Mørkholm, O., M Kraay, C., IGCH. New York, 1973, which the colleague cites in note. 1, and used repeatedly.
- The publication of the fragment of the Pamidovo hoard by Ruseva, B. 2020. Fragment from Pamidovo (IGCH735), kept in NAIM-BAS. In: Bozhkova, B. / Gencheva, E. In memoriam Ivani Venedikov On the occasion of the 100th anniversary of his birth. 121-133, is lacking the bibliography

Some purely technical mistakes have gone unnoticed (thus обръщение/ instead обращение, which also appears in the text; Somotraki instead of Samothraki; one left with the misspelling with a T at the end " Thucydites" (p. 36) (cf. p. 58, note 508, where it is spelled correctly in the text but wrongly in the citation; the use of the generally accepted Latin abbreviation when citing an ancient author, in this case Thuc., would have avoided such errors).

On p. 95 the statement "In the writings of the ancient Greek historian Thucydides (455-397 BC) we find information about the huge sum of 300 talents that came into the treasury of Kersebleptes only from the great emporia" is not true, at least because of the chronological difference of about 40 years between the two.

On the map on p. 200 Apollonia Pontica is marked as part of the commercial network of "Pistiros"/Adzhiska Vodenitsa. Researchers of the inscription are unanimous that it cannot refer to this settlement, but rather refers to one of the same name in the region of Chalkidiki or Thasian Perea.

Thanks for the correct spelling of with "Chernozenen" as the current name of the village next to Duvanlii with the exceptional finds from the research of colleague K. Kisyov.

IV. Conclusion

The problematic points identified above and in the course are a matter of individual approach and scientific interpretation - something that can only be further analysed and revised in the course of a coherent and fruitful discussion.

All said above allows me firmly to give my **positive evaluation and vote** for obtaining the educational and scientific degree of PhD, in professional field 2.2 History and Archaeology, in the scientific field Archaeology, incl. Numismatics and Epigraphy, by Miroslav Mitkov Madzharov, on "Coin circulation along the upper Maritsa River and the southern slopes of the Sredna Gora (6th-4th centuries BC)", Blagoevgrad, 2023.

Date: 13.06.2023 Author of the opinion:

(signature)